

5. Погребняк М. Особливості юридичної конструкції та суті правовідносин представництва в адміністративному судочинстві: компаративістський аспект. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 2. С. 108–114.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-550-4-40>

СУД ЯК СУБ'ЄКТ ЗАПОБІГАННЯ РЕЦЕДИВНІЙ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ

Хайнацький Є. С.

*кандидат юридичних наук, суддя,
Печерський районний суд міста Києва
м. Київ, Україна*

Варто зазначити, що в сучасній правовій літературі проблемі запобігання кримінальних правопорушень приділено достатньо уваги. Водночас, що стосується суду як суб'єкта запобігання рецидивній злочинності даному предмету дослідження вітчизняні вчені приділяють не достатньо уваги. Проведений нами аналіз позицій вітчизняних вчених з цього приводу, створив підґрунтя надати пропозицію щодо включення до складових правового статусу суду, запобігання рецидивної злочинності.

Такий підхід ґрунтується нами на тому, що соціально-правова сутність запобіжної діяльності суду України відтворюється й конкретизується у змісті її функцій, які характеризують головні напрямки її роботи по виконанню покладених на неї завдань. Оскільки головним завданням суду є здійснення правосуддя та забезпечення права кожного на справедливий суд, захист прав, свобод і законних інтересів осіб, а також розгляд справ відповідно до встановлених процедур і закону, ми вважаємо, що при розгляді кримінального провадження за вчинене особою повторного кримінального правопорушення суд має враховувати його вид, кваліфікуючі ознаки, санкцію і судимість та соціальну поведіку.

Саме тому, враховуючи надзвичайну важливість та актуальність вирішення питання щодо змісту функції суду у сфері запобігання рецидивної злочинності та її співвідношення з призначенням покарання за повторне кримінальне правопорушення, варто проаналізувати її через призму кримінологічної науки.

Так, вітчизняна вчена В.С. Батиргаєва вважає, що «при всій аксіоматичності твердження, що рецидивна злочинність – константа злочинності за будь-якій державі, треба наголосити й на тому, що її природа

відрізняється своєрідністю, оскільки це навіть не окремий вид злочинних проявів у структурі загальної злочинності, а системне утворення яке відіграє роль конструктора, фенотипу й кореляти кримінологічної діяльності» [1, с. 5].

Інші вітчизняні вчені О.Г. Колб, І.М. Копотун, розглядаючи кримінологічну характеристику та запобігання рецидивної злочинності дійшли висновку, що «боротьба з рецидивною злочинністю в Україні являє собою один із головних напрямів діяльності правоохоронних органів і суду щодо підтримки правопорядку в суспільстві, а також забезпечення безпечних умов життєдіяльності окремої взятої особи, суспільства та держави в цілому» [2, с. 519].

Варто також зазначити, що у чинному Кримінальному процесуальному кодексу України (КПК України) [3] також нема спеціальної норми, яка передбачала б обов'язок суду запобігати причинам й умовам вчинення особою повторного кримінального правопорушення і реагувати на них відповідним поданням.

На нашу думку, це пов'язано з позицією Європейського суду з прав людини у справі «Дактарас проти Литви» [4] щодо необхідності суворого дотримання принципу презумпції невинуватості як однієї зі складових вимог справедливого судового розгляду. Зокрема, на думку Суду, виявлення причин і умов вчинення кримінального правопорушення й реагування на це відповідним процесуальним документом – поданням судді до органу досудового розслідування або прокурору, є достатньою підставою для припущення, що посадова особа яка розслідувала факт повторного вчинення кримінального правопорушення, не надала суду ґрунтовних доказів про те, що особа під час відбування покарання в місцях несвободи ДКВС України не стала на шлях виправлення. А тому, це може бути свого роду тиском на суд, який виносить від імені держави вирок.

Звичайно вітчизняні вчені в галузі кримінального процесіального права не завжди підтримують позицію кримінологів щодо виявлення причини й умови вчинення кримінального правопорушення, а особливо повторного, і реагувати на них у кримінальному процесі.

Ми звичайно не підтримуємо таку позицію процесуалістів, оскільки в практиці суду дуже часто виникає питання призначення покарання особі, які вчинили повторне кримінальне правопорушення та є раніше судимою. Більше того, з огляду на зміст вчиненого кримінального правопорушення, характеристики особи, яка його вчинила, суд може посилити покарання або звільнити від відбування покарання.

Звичайно розв'язання даної проблеми, як зазначає вітчизняний науковець А.А. Вознюк можна шляхом диференційованого підходу до призначення узгодженого покарання, залежно від обставин, що пом'якшують та

об'ячують покарання, особи винного та результатів позитивної після злочинної поведінки[5, с. 802].

Отже викладене, а також результати проведеного нами дослідження доводять доцільність закріпити в Конституції України (статті 124, 125, 126) та в Законі України «Про судоустрій і статус суддів» функцію суду запобігати рецидивній злочинності в Україні шляхом винесення окремої ухвали.

Література

1. Батиргаєва В. С. Рецидивна злочинність в Україні: соціально-правові та кримінологічні проблеми : монографія. Х. : Право. 2009. 576 с.
2. Кримінологія : підручник [Текст] / О. М.Джужа, В. В. Василевич, В. В. Черней, С.С. Чернявський та ін. ; за заг ред д-ра юрид наук,проф. В. В. Черня ; за наук.ред.д-ра юрид. наук, проф. О. М. Джужі. Київ : ФОП Маслова. 2020. 612 с.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квіт. 2012 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 9–10, № 11–12, № 13. Ст. 88 (зі змін. та доповн.; ред. від 11 черв. 2016 р.) [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
4. Cooley R. W. Predecessors of federal Attorney General: the Attorney General in England and American colonies / Rita W. Cooley. *The American journal of legal history*. 1958. No. 4. Vol. 2. P. 304–312.
5. Вознюк А. А. Кримінальна відповідальність за створення злочинних об'єднань та участь у них : монографія . Київ : ФОП Маслаков. 2018. 928 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-550-4-41>

ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК КОЛІЗІЙНИХ НОРМ ПРАВА ВЛАСНОСТІ

Хіва Султан

*здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
кафедри цивільно-правових дисциплін та статистики,
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна*

Право власності є ключовою категорією цивільного права, а в міжнародному приватному праві (МПП) воно набуває особливого значення через транскордонний характер відносин. Колізійні норми, що визначають застосовне право до відносин власності з іноземним елементом,